Schaamte voor het hoger zelf

27 mei 1960
lezing 66

“Ik groet jullie en breng jullie zegeningen, liefste vrienden. Gezegend is dit uur. Gezegend is ieder van jullie en diegenen die jullie dierbaar zijn.

Ik heb uitgebreid gesproken over de schuld en schaamte die een mens over zijn lager zelf heeft, over zijn fouten en zwakheden, zijn misvattingen en dwalingen. Vanavond wil ik nog een aspect van de menselijke persoonlijkheid bespreken: de schaamte voor zijn hoger zelf, het beste en edelste in hemzelf. Dit klinkt misschien ongeloofwaardig, maar toch is het zo. Ik ben er zeker van dat jullie allemaal, als jullie goed luisteren, de waarheid van deze woorden zullen inzien.

Op een andere manier schaamt een mens zich net zo zeer voor al zijn vermogens tot liefde, nederigheid, grootmoedigheid, - het beste dat hij te bieden heeft - als voor het kleine, egoïstische en niet gevende deel van zijn wezen. Laten we eens bekijken wat de oorzaak is van deze innerlijke tragedie, deze zinloze strijd. Er is één belangrijke factor verantwoordelijk voor, die voor elk mens verschilt wat betreft details, de mate waarin die voorkomt en hoe die zich uit in de persoonlijkheid en het leven van die persoon.

Als een kind zich afgewezen voelt - en jullie weten dat elk kind dat doet, of dit gevoel terecht of onterecht is doet er niet toe voor het kind - voelt het zich in de meeste gevallen het meest afgewezen door één van de ouders. Ik herhaal dat het in werkelijkheid niet zo hoeft te zijn; in werkelijkheid kan juist de ouder die het meest afwijzend lijkt, meer

echte liefde voor het kind voelen dan de andere ouder. Maar de manier waarop het kind die afwijzing voelt draagt bij tot de opeenhoping van innerlijke indrukken die de beelden vormen: de versteende, verkeerde conclusies en de emotionele patronen die daaruit voortkomen.

Het kind wil in veel grotere mate bemind en goedgekeurd worden dan mogelijk is, vooral door die ouder die hem lijkt af te wijzen. Als deze exclusieve tederheid en genegenheid uitblijft, voelt het kind dit als een afwijzing die gevolgd wordt door verwarring in de ziel. In vaag gevoelde emoties wordt liefde en acceptatie van juist die ouder het meest begerenswaardig, en zoveel te meer omdat het in de mate waarin het kind het wil hebben onbereikbaar lijkt. Het begeerde doel, exclusieve liefde en acceptatie, wordt verward met de persoon die het niet geeft. Daarom wordt, in het verwarde, onrijpe denken van het kind, degene die afwijst begerenswaardig en deze komt in de plaats van wat oorspronkelijk begerenswaardig was: volledig exclusieve liefde, goedkeuring en acceptatie. Nog een gevolg van deze verwarring is dat degene die afwijst ogenschijnlijk niet liefheeft. Hij is begerenswaardig omdat datgene wat van hem verlangd wordt begerenswaardig is. Daarom *is niet liefdevol zijn een begerenswaardige toestand.* De psyche zegt: “Als ik niet liefdevol ben, ben ik begerenswaardig, mijn liefde zal verlangd worden en precies zoals ik degene die mij afwijst niet afwijs, zo zal ik niet meer afgewezen worden.” Zo *lijkt* degene die afwijst koud, afstandelijk en zonder emoties. Daarom wordt dit gedragspatroon - verbeeld of echt - begerenswaardig en iets om na te streven.

Als je dit innerlijke proces bekijkt zul je ontdekken dat, hoewel het niet logisch is, bij analyse en vertaling van deze emoties in precieze gedachten, het toch zijn eigen beperkte logica heeft, heel begrijpelijk voor het kinderlijk denken. Geen enkel innerlijk conflict dat ontstaat is volkomen zinloos, ook al kan zelfs bij een volwassene het besef van vage, halfbewuste emoties slechts zeer beperkt en bij diepgaand onderzoek gebrekkig zijn. Een waar inzicht kan alleen verworven worden nadat de eigenaardige logica van verwarde emoties begrepen is.

Met deze verwarring groeit de persoonlijkheid uit tot een in andere opzichten volwassen wezen, maar bewaart deze speciale indruk die zijn hele emotionele leven kleurt. Diep in het onderbewuste voelt men dat het niet gewenst en daarom beschamend is om alles te tonen waar het

kind naar smachtte.

Zich terug trekken van liefde en de weigering om lief te hebben wordt veel minder vaak bepaald door de angst voor pijn of teleurstelling dan door de omstandigheden die hier beschreven worden. Het is erg belangrijk dat jij dit element in je herkent, hoe verborgen en tegenstrijdig de manier ook is waarop het tot uiting komt via tegengestelde driften en obsessies. Hartverscheurende problemen ontstaan uit dit conflict. Ze kunnen alleen uitgeschakeld worden door het bestaan van de in dit opzicht fundamentele foute conclusies in te zien, met alle bijbehorende kettingreacties en vertakkingen.
Enerzijds maakt schuld over egoïsme en egocentriciteit lief hebben tot een waagstuk dat niets oplevert dan nadelen. Anderzijds is er de schaamte om lief te hebben. Dit verscheurt het menselijk hart. Aan de ene kant probeer je jezelf te dwingen om lief te hebben, aan de andere kant wordt het natuurlijke verlangen van je hoger zelf - om lief te hebben – tegengehouden, omdat je je ervoor schaamt. Zodoende ben je schuldig omdat je niet lief hebt en schaam je je om lief te hebben.

Je moet er ook rekening mee houden dat het kind zich diep vernederd voelt wanneer het smacht naar liefde en genegenheid, maar in plaats daarvan afgewezen wordt. Daarom ontstaat onbewust het idee dat liefhebben vernederend is. In zijn ogen heeft de persoon die het meest begerenswaard was, liefde en het vrijelijk tonen van emoties afgewezen. Dan is het kennelijk iets beschamends, dat je moet verbergen. Het besef dat je angst om lief te hebben vaak minder gebaseerd is op je angst voor pijn en teleurstelling en veel meer op de hier besproken factoren, is een heel belangrijk inzicht voor je verdere zelfonderzoek.

Je kunt het bestaan van dit conflict vinden aan de hand van verschillende symptomen. Je kunt het vinden door te observeren hoe jij reageert in bepaalde situaties, of liever hoe je emoties reageren en zich gedragen! Het uit zich vaak op een uiterst subtiele manier. Deze subtiliteiten spelen wanneer je je schaamt om iets te vragen; wanneer je een plotselinge, hevige schaamte ervaart bij het openen van je hart en het tonen van je diepste behoefte. Of wanneer je je ervoor schaamt om te bidden. Datgene waarover je je schaamt: de behoefte van je hart, de onthulling van je ware zelf met al zijn liefdevolle vrijgevigheid, het vermogen tot bidden inbegrepen, vertegenwoordigt het beste in je.

Dit is een universeel conflict. Het spreekt vanzelf dat het in allerlei gradaties en vormen voorkomt. Soms is het heel duidelijk en soms is het met zoveel andere conflicten vermengd dat het moeilijk te ontdekken is. Dit fundamentele conflict is universeel: het bestaat in elk mens. Er zijn nog andere omstandigheden die een rol spelen en de mate van dit conflict bepalen. Het is belangrijk om naar de ouder te kijken die afwijzend lijkt te zijn. Als degene die afwijst aan de buitenkant de 'meerdere' is, altijd de beste is, terwijl de liefdevolle ouder onderworpen is, kennelijk zwakker en overheerst wordt door de afwijzende ouder en misschien zelfs wel een beetje geminacht - of dat echt zo is of niet doet er niet toe, als het kind het maar zo voelt - dan wordt dit conflict in de ziel nog sterker. Dan is het kind - behalve zijn eigen ervaring van afgewezen worden - getuige van de schijnbare of echte afwijzing van de liefdevolle ouder door de afwijzende ouder. Dit schept de indruk dat de liefdevolle ouder zwak is en de afwijzende sterk. Liefde wordt zodoende zwakheid, en afstandelijkheid ten opzichte van liefde een teken van kracht, tenminste onbewust. Het kind verlangt ernaar om even sterk als de begerenswaardige ouder te zijn en zeker niet zo zwak als de niet begerenswaardige.

Het is misschien een verkeerde conclusie om aan te nemen dat degene die afwijst sterk is en de liefdevolle ouder zwak. De waarheid is misschien net het tegenovergestelde. Het is ook mogelijk dat de situatie tussen je ouders werkelijk een beetje is zoals je het ziet. Dan is de verkeerde conclusie dat het *liefde* is die de gevende ouder zwak maakt en niet andere eigenschappen. Het kan een afwijkende vervorming van liefde zijn die zwakheid veroorzaakt. Of wel het vermogen tot liefhebben is betrekkelijk echt, maar andere factoren kunnen de zwakheid veroorzaken en het vermogen tot liefhebben aantasten. Anderzijds is de 'sterke', afwijzende ouder misschien echt niet sterk. Hij kan veel aantrekkelijke eigenschappen hebben die navolgenswaard zijn, maar dat geldt dan zeker niet voor de afstandelijkheid ten opzichte van liefde en de geremdheid om zijn beste eigenschappen te laten zien.

In sommige gevallen kan een gelijksoortige situatie als hier beschreven duidelijk tussen de ouders aanwezig zijn. In andere gevallen is het veel subtieler en ingewikkelder. De situatie is gecompliceerd als bijvoorbeeld, dankzij allerlei andere factoren, de dominante, 'sterke' ouder meer liefde geeft dan de zwakkere ouder die door de 'sterke' gedomineerd wordt. Elke ouder kan dan 'begerenswaardige' eigenschappen hebben, maar die zijn dan vaak met elkaar in conflict.

Onbewust veracht je in de éne ouder wat je van de andere probeert na te doen, verscheurd juist door het feit dat je je niet bewust bent van wat je wilt en je doel onbereikbaar is, omdat het bestaat uit elkaar uitsluitende factoren. Als de ouderlijke situatie niet zo duidelijk is, maar gecompliceerd, subtiel en moeilijk grijpbaar door de tegenstrijdige emoties in hen en in jezelf, is het moeilijker om bij de wortel van dit probleem te komen, maar het is des te belangrijker omdat het je des te meer narigheid bezorgt.

Een verdere complicatie is dat de uiterlijke schijn vaak niet klopt met de innerlijke situatie. Met andere woorden, de ene ouder kan naar buiten toe veel meer dominerend zijn dan de andere. Maar van binnen kan het net omgekeerd zijn. Of op het oog is geen van beiden dominerend en 'sterk' in de hier genoemde zin, maar binnen in kan zo'n gebrek aan evenwicht in de relatie desondanks zeer sterk aanwezig zijn. Je moet niet vergeten dat je als kind vooral de *innerlijke* situatie in je opneemt; je neemt die innerlijke situatie heel precies in je op, terwijl je de *uiterlijke* situatie opslaat in je intellectuele geheugen. Dat laatste heeft veel minder effect op je dan het eerste. Hoe de uiterlijke situatie er ook uitziet, je voelt intens dat de afhankelijke, vragende en behoeftige ouder inferieur is, terwijl je degene die deze noden en behoeften afwijst als sterk en superieur beschouwt. Zo schaar je je op een heel subtiele manier op één lijn met degene die afwijst, en verwerp je samen met hem (of haar) de zwakke ouder. Je wilt liever geaccepteerd worden door de begerenswaardige, afwijzende ouder, dan geïdentificeerd met de behoeftige, zwakke en afhankelijke ouder. Nogmaals, het doet er wat je diepste wezen betreft niet toe, of je dat feitelijk doet, in woorden of daden, of dat je alleen maar verlangt om het te doen maar door de omstandigheden verhinderd wordt. Alleen al de neiging om het te doen volstaat om die daad als een verraad te voelen, en in zekere zin is het natuurlijk ook een verraad en het wordt verergerd, omdat je juist datgene waar je naar smacht opgeeft.

Zo verraadt je het beste in je, omdat je de ontplooiing van je vermogen om lief te hebben verhindert. Tegelijkertijd verraad je de ouder die je in feite gegeven heeft wat je van de andere ouder had willen krijgen. Juist die daad van het geven beschouw je nu (onbewust) als een zwakheid die minachting verdient. Dit verraad is subtiel maar het is tegelijkertijd het meest overheersende conflict in je ziel. In de loop van je werk is het noodzakelijk om dat stuk in je te vinden waarin je niet alleen het beste, hoogste en edelste in je verraadt, maar ook die ene ouder, die vanaf het

begin de zwakste was en die jou op een veel bevredigender manier had kunnen liefhebben en koesteren.

Dit innerlijk verraad ontdekken en stopzetten is niet van belang vanwege de betreffende ouder, maar vooral omdat je er veel meer onder lijdt dan je beseft. Dit verraad bedelft je onder schuldgevoel. Het is de diepste van je schuldgevoelens. Nog niet zo lang geleden bespraken we schuldgevoelens en sprak ik erover hoe vaak de mens denkbeeldige schuld gevoelens creëert, of zichzelf beschuldigt voor schuldgevoelens die eigenlijk erg onbelangrijk zijn, om zijn voornaamste schuldgevoel niet onder ogen te hoeven zien. Dit is in de meeste gevallen je voornaamste schuldgevoel, dat jij verborgen houdt van je bewustzijn. Zolang je alle vertakkingen en aspecten van jouw verraad van degene die het meest van je gehouden heeft, ten gunste van degene die je het minst gegeven heeft (tenminste volgens je gevoel) niet ontdekt, onder ogen ziet en je ervan bewust wordt, verduistert dat verraad je kijk op het leven. Het vernietigt je zelfbewustzijn, je zelfvertrouwen en je zelfrespect. Dit verraad is verantwoordelijk voor de diepste wortels van je minderwaardigheidsgevoelens. Je vertrouwt jezelf niet met dit verraad dat in je ziel is opgesloten. Je innerlijk zegt: “Hoe kan ik mezelf vertrouwen terwijl ik weet dat ik een verrader ben, weet dat ik voortdurend het beste in mezelf verraad. Als ik mezelf niet kan vertrouwen, kan ik niemand anders vertrouwen.” Dat is het natuurlijke gevolg, opnieuw een kettingreactie. Als je mensen niet vertrouwt, moet je wel diegenen aantrekken, die jou voortdurend bevestigen dat je geen reden hebt om ze te vertrouwen. Maar als je anderen werkelijk vertrouwt, heb je het juiste onderscheidings- en beoordelingsvermogen om heel wat mensen aan te trekken, die je vertrouwen in de mensheid rechtvaardigen. Maar dit kan alleen gebeuren als je de reden vaststelt waarom je jezelf vertrouwt. En dit kan weer alleen gebeuren, als je het fundamentele verraad dat ik heb aangegeven vindt en opheft.

Dus, vrienden, vindt dat verraad, dat jullie in jezelf hebt meegedragen. Werk het door, ook als je niet langer in de gelegenheid bent om dat met je ouders te doen. Misschien projecteer je dezelfde gevoelens op andere mensen, die hen op een vage manier vertegenwoordigen. Dat kan een vriend, een echtgenoot, vrouw, familielid of collega zijn; iemand die dichtbij, vertrouwd en belangrijk voor je is, belangrijk op de een of andere manier. Je gaat door met dit verraad op dezelfde subtiele manier als je je ouder verraden hebt. Wanneer je je in een situatie bevindt

waarin je iemand afwijst die bereid is jou op de een of andere manier echte liefde, genegenheid, vriendschap of hulp te geven, en je om de een of andere reden voelt (het hoeft niet echt zo te zijn) dat deze persoon op de een of andere manier hulpeloos, zwak of afhankelijk is, neemt hij of zij de rol van de 'zwakke' ouder op zich. Anderzijds kan er iemand zijn die niet zo bereid is om je te geven wat je verlangt. Het hoeft geen liefde te zijn, het kan respect, bewondering, acceptatie zijn. Dan neemt die persoon de rol van de afwijzende ouder op zich. Onderzoek je subtielste en minst grijpbare emoties. Kijk achter de soms geldige factoren, die nog steeds rationalisaties kunnen zijn van het innerlijk verraad dat je steeds weer tegen de ene ouder en tegen je diepste zelf pleegt. Deze daad van verraad is zo enorm subtiel, lieve vrienden, dat je er niet je vinger op kunt leggen aan de hand van welke uiterlijke daad dan ook. Er zijn geen daden te vinden (tenminste in de meeste gevallen) die de daad van verraad kunnen bewijzen. Als je er niet echt naar verlangt om je diepste reacties en emoties in dit opzicht te onderzoeken, kan niemand je overtuigen. Je tegenargumenten zouden altijd zeer overtuigend klinken. Maar je hart zal nooit overtuigd worden en daar gaat het werkelijk om.

Om het probleem het eenvoudigst te stellen kunnen we zeggen, dat het op de volgende verkeerde conclusie gebaseerd is: liefde is zwakheid, en liefde en genegenheid onthouden is kracht. Omdat je niet zwak en behoeftig wil zijn, imiteer je niet alleen degene die past binnen je verkeerde opvatting van kracht, maar verraad je ook degene die jou zwak lijkt. Wanneer je je emoties, reacties en houdingen vindt die bij deze misvatting passen, kun je deze denkbeelden opnieuw bekijken en nieuwe maken in overeenstemming met de waarheid. Dan zul je zien dat er veel verwarringen en vergissingen in jou bestaan, die maken dat je handelingen van verraad pleegt, handelingen die vele verdergaande, negatieve consequenties hebben voor je innerlijke en uiterlijke leven. Dit besef en onderscheidingsvermogen zal je kracht geven, omdat het je in staat stelt dichter bij de werkelijkheid te komen. Het is van het grootste belang dat je in deze richting begint te zoeken. Zoek naar dat deel in je emoties waar je liefde en nederigheid, die ‘aangeboden worden in de gezonde en ware zin van het woord, zwakheid noemt, in werkelijkheid of in je fantasie. Zoek naar het gedeelte in je, dat gelooft dat kracht afstandelijkheid of een zekere koudheid is. Als je dat vindt, vind je je verraad aan jezelf.

Door de onjuiste denkbeelden te vinden en vervolgens, stukje bij

beetje, je de juiste denkbeelden eigen te maken, zul je niet langer vrezen dat liefde vernederend is en dat nederigheid, vrijgevigheid, genegenheid en het tonen van je ware zelf tekenen van zwakte zijn. Je ware zelf is heel vaak achter een muur verborgen. Die stenen muur is geen verdorvenheid en zelfs geen egoïsme. Het is ook geen angst voor pijn of teleurstelling. Die dragen er wel allemaal aan bij, maar in mindere mate. Het hoofdbestanddeel van deze muur waarachter je je ware zelf verbergt, is de schaamte voor denkbeeldige zwakheid, voor het jezelf zijn, met alle tederheid en begrip en met alle meeleven en kwetsbaarheid van je liefdevolle hart.

Veel mensen zeggen misschien: 'Dit slaat niet op mij, want ik laat mezelf heel makkelijk zien. Ik geef mijn liefde volledig en vrijelijk.' In een dergelijk geval kan het ten dele waar zijn dat het ware zelf uit zijn schuilplaats komt. Maar het is maar hoogst zelden volledig zo; alleen bij een entiteit die zeer ver gevorderd is met haar zuiveringsproces. Een deel van het ware zelf komt naar buiten, maar een ander deel blijft verborgen. Zeker, je hebt misschien een vrijgevig hart, dat het beste wil geven. Misschien dringt het door veel lagen van dwaling en misvatting heen. Toch kruip je in je schulp of trek je je terug achter je muur. Een deel van wat je laat zien aan liefde en geven van jezelf, hoeft niet uit je ware zelf te komen maar kan ‘geleend’ zijn, bij wijze van spreken. Het is niet echt van jou. Nogmaals, dit is heel subtiel. Alleen in je eigen werk kan elk van jullie afzonderlijk voelen of dit wel of niet zo is, en in welke mate.

Hoe komt het dat je het beste in je weggestopt houdt en een daarop lijkend gedragspatroon 'leent' en ter vervanging van het echte gebruikt? De liefdevolle, gevende, open persoonlijkheid die je soms kunt zijn, is waarschijnlijk maar een deel van je ware zelf. Waarom? Zoals ik zojuist heb uitgelegd, maakt de schaamte om lief te hebben en te geven, dat je je ware zelf achter een muur verbergt. Het onvermijdelijke gevolg moet het besef zijn, dat je verdoemd en verlaten bent. Dit brengt je er geenszins toe om die eerste indruk, dat liefde beschamend is, te herzien. Ten eerste is die conclusie niet meer bewust, waardoor je hem niet kunt veranderen. Je weet heel goed dat iets niet veranderd kan worden zolang het voor het bewustzijn verborgen is. Ten tweede is de eerste indruk, die de onjuiste conclusie veroorzaakt, veel sterker, oneindig veel krachtiger dan alle volgende indrukken en ervaringen. Vandaar dat je een compromis sluit waarbij je zowel de oorspronkelijke, onjuiste conclusie bewaart: 'Ik moet niet lief-

hebben, ik moet mijn ware zelf niet laten zien,' als ook de nieuwe ervaring, dat op een afstand blijven je verwijten en eenzaamheid oplevert. Dat laatste maakt dat je een laagje openheid er overheen legt, een bereidheid tot het uiten van je emoties en liefde die niet helemaal echt is. Je ware zelf laat je toch nog niet zien.

Dit betekent *niet* dat deze surrogaat open persoonlijkheid een pose of onecht is. Nee, het is opnieuw veel subtieler dan dat. Het *is* een deel van je wezen, maar het is niet je ware zelf. Sommige emoties van het ware zelf zijn echter onderdeel van dit er overheen gelegde laagje. Maar veel andere stroompjes die aan deze conflicten ontspringen, verwateren de zuiverheid van de oorspronkelijke en echte persoonlijkheid. Dus op een subtiele manier dramatiseer je jezelf en je liefde en des te meer omdat je niet durft te laten zien wat echt is.

Dit gebeurt in veel facetten van het leven. Het is het gemakkelijkst te vinden in de liefdesrelatie tussen de seksen. Het is ook in andere aspecten van het leven te vinden, in andere relaties. Op die manier kun je zien waarheen deze speciale fase van het werk je zal voeren. Door het verraad te ontdekken en te begrijpen hoe het op jezelf van toepassing is zul je ook vinden wat je je ware zelf meestal verborgen houdt. Door dit inzicht bereid je de bodem voor waarop het zich kan ontwikkelen en naar buiten komen. Dit werk is niet zo makkelijk als het lijkt, maar het is ook weer niet zo moeilijk als het er voor sommigen van jullie uitziet. Dit is zo'n fundamenteel en universeel conflict dat niemand maar dan ook niemand er helemaal vrij van is.

Hoeveel het betekent kun je nu misschien al aanvoelen. Want het doel van het zuiveringsproces is het vrijmaken van je echte persoonlijkheid. Dat is de werkelijke betekenis van vrijheid, en de enig mogelijke manier om gelukkig te leven , om sterk te zijn in de gezonde en ware betekenis. Alleen al je van dit conflict bewust worden en gaan voelen hoe het in jou persoonlijk bestaat, zelfs lang voordat je in staat bent om de gevangenisdeur te openen en je ware zelf naar buiten te laten komen, zal je helpen een heerlijk gevoel van nieuwe innerlijke kracht te ervaren. Niets anders dan het bewustzijn dat dit in je aanwezig is en dan het voortdurend waarnemen hoe het in je emotionele reacties tot uitdrukking komt (iedere dag wel een beetje en op welke manier dan ook) kan je dichterbij het verwijderen van de tralies van je gevangenis brengen, zodat je je ware ik kunt bevrijden. Dit ware ik zal zich verheugen. Dan zul je duidelijk en zonder enige twijfel inzien, dat je

ten onrechte dacht dat je het beste in je moet verbergen en dat het iets is om je voor te schamen. Je zult zien wat een last, wat een nodeloze last het was om je ware zelf te verbergen. De een verbergt het onder een masker van afstandelijkheid en pseudo-kracht. De ander verbergt het onder een opgelegd laagje van iets wat op het ware zelf lijkt, in al zijn mooiste aspecten, maar het niet echt is. In beide gevallen moet je dit laagje verwijderen en kijken waar je ware zelf is. Laat het naar buiten komen, ook al doet het dit aanvankelijk alleen maar hoogst zelden en uiterst voorzichtig. Maar je ware Ik zal inzien dat het allemaal een vergissing was en dat je werkelijk niet bang en niet beschaamd hoeft te zijn. De angst ontstaat meestal tengevolge van de schaamte voor ontmaskering. Door dit proces verwijder je de schijnwereld, die je uit deze valse voorstellingen van je jeugd geschapen hebt. Je beseft niet wat een geweldige opluchting het is om deze schijnwereld te verwijderen en in de realiteit te leven. Alleen je ware Ik kan daarin leven; de opgelegde laagjes die uit irreële begrippen geschapen zijn, kunnen niet in de werkelijke wereld leven. Je zult in vrijheid leven en je niet meer genoodzaakt voelen om het beste in jou of in een ander te verraden.

Zijn er vragen over dit onderwerp, vrienden?"

VRAAG: Hoe houdt dit allemaal verband met het Oedipuscomplex?

"Wanneer de situatie bestaat die men Oedipuscomplex noemt, is het verband met het besproken conflict als volgt: het ontluikende seksuele instinct vermengt zich met het verlangen naar liefde van de afwijzende ouder. Telkens als dit het geval is, wordt dit conflict verscherpt. Als het ontluikende seksuele instinct zich echter op de andere ouder richt, degene die niet of veel minder afwijst, is het probleem dat we vanavond bespreken misschien niet zo groot, maar de zielstoestand kan dan veel gecompliceerder zijn en vol conflicten. Je ziet dat het onmogelijk is om te generaliseren, elk geval is weer anders en moet onderzocht worden. Dan kun je zien hoe het allemaal met elkaar verband houdt."

VRAAG: Ik heb een boek gelezen dat 'Kosmisch Bewustzijn' heet. In dit boek wordt gezegd: 'het verlies van het zondebesef is een van de meest opvallende kenmerken van de staat van het kosmisch bewustzijn'. Wat betekent dat?

“Jullie aardse wereld, zoals jullie allen door de lezingen en het ontvangen onderricht weten, is een irreële wereld. Je kunt het een tijdelijke werkelijkheid noemen. Wat je ervaart, de gevolgtrekkingen die je maakt met de oppervlakkige logica van het verstand dat spirituele en absolute waarheden negeert, zijn onjuist. Ze hebben een beperkte waarde, net zoals bijvoorbeeld de onjuiste conclusies van de ziel. Wanneer deze onjuist conclusies door het kind gemaakt worden, hebben ze een beperkte waarde en waarheid, die voor een bepaalde situatie gelden. Zoals ik in een ander verband gezegd heb, zijn ze niet verstoken van hun eigen speciale logica, hoe beperkt ook. Des al niettemin zijn deze conclusies fout en irreëel als ze als algemeen geldende waarheden op het leven worden toegepast, ook al kunnen ze juist zijn in een speciale situatie of omstandigheid. Hetzelfde verband bestaat er tussen de gevolgtrekkingen die het verstand terecht toepast op de tijdelijke omstandigheden van dit leven op aarde , en de spirituele wetten van de absolute werkelijkheid, waar dezelfde gevolgtrekkingen fout zijn.

Zonde is, zoals jullie allen weten, niets dan onwetendheid. Het is vervorming. Niemand is slecht of gemeen of kwaadaardig omdat hij dat op zichzelf prettig vindt. Een mens kan dat allemaal zijn omdat hij ten onrechte denkt dat het hem kan beschermen. Hoe meer je jezelf analyseert en begrijpt, hoe meer je zult merken dat dat in jouw geval klopt en dat het daarom ook voor de ander geldt. Daarom hoef je niet langer bang te zijn of het je persoonlijk aan te trekken als mensen slecht zijn. Het zal je geen ellende meer bezorgen. Dit klinkt misschien onmogelijk, maar het is waar. Als iemand bewuster is geworden en een sprankje van absolute waarheid begint te ervaren, beseft hij dat er niet zoiets bestaat als kwaad, slechtheid, zonde, gemeenheid. Dit alles overheerst alleen zolang je in deze aardse sfeer leeft, met de beperkte blik van je eigen vervormingen. Als je je boven deze staat van dwaling verheft, zul je zien dat al het kwaad dat bestaat op aarde niets anders is dan een verdedigingswapen, of eerder een pseudo-verdedigingswapen, want in werkelijkheid heeft het juist precies het tegenovergestelde effect. Als je eenmaal het motief voor kwaad en zonde begrijpt, ben je er niet langer bang voor, voel je je niet langer persoonlijk in gevaar en daarom verlies je het gevoel van zijn werkelijkheid. Jullie zijn allen op weg naar het ervaren van deze waarheid, in elk geval in zekere mate. Wanneer je je eigen onjuiste conclusies vindt en oplost, zal niets je meer in de weg staan om lief te hebben en vrij te zijn. Daarbij verwijder je dat deel in je dat in duisternis verkeerde, dat egoïstisch en

liefdeloos was vanwege deze onjuiste conclusies. Waar je de vergissing gevonden en opgeruimd hebt, leef je in de ware begrippen van de werkelijkheid, kun je liefhebben zonder angst en daarom leef je dan zonder zonde, als je deze uitdrukking wilt gebruiken. Kwaad en zonde zijn dus alleen producten van een denkbeeldige wereld die alleen bestaat zolang je in deze illusie leeft, en die heeft geen absolute werkelijkheid. Op het moment dat je bewuster wordt ben je er vrij van en heeft het geen enkele realiteit meer. Zelfs wanneer je het in anderen ziet, kijk je er met dit grotere bewustzijn doorheen, begrijp je de betekenis en het ontstaan ervan en besef je daardoor dat het heel tijdelijk is. In feite heeft het geen enkel effect op de werkelijkheid. Het heeft alleen zijn uitwerking op degene die nog in onwerkelijkheid leeft, *terwijl* hij daarin leeft."

VRAAG: Ik zou een vraag over Genesis willen stellen. In de tuin van Eden, de twee bomen: ik begrijp waarom de vruchten van de Boom der Kennis verboden waren, omdat we het langzaam zelf moeten verwerven in plaats van het op een zilveren schaaltje aangeboden te krijgen. maar dat andere begrijp ik niet: de onsterfelijkheid. Als geesten zijn we tenslotte sowieso onsterfelijk dus hebben we de vruchten allang gegeten. Waarom is het dan verboden?

"Het slaat natuurlijk op je leven op aarde. Het heeft betrekking op de geïncarneerde geest, net als de Boom der Kennis. De betekenis van beide bomen kan onmogelijk voor de bevrijde geest gelden, die in de absolute realiteit van de geestelijke wereld woont. Als de mens geboren werd met de innerlijke overtuiging - een innerlijke zekerheid niet tot stand gekomen door de inspanning om zichzelf te ontwikkelen - dat hij, ook al is hij nog niet gezuiverd, geestelijk onsterfelijk is, zou zijn overlevingsinstinct te zwak zijn. Deze onzekerheid heeft hij nodig in de mate waarin hij zijn innerlijke problemen en verwarring nog moet oplossen. Dit is voor zijn eigen bescherming. Hij zou anders de moeite van het aardse bestaan niet aangaan; hij zou lui zijn. Hij zou verkiezen om zich in een langzamer tempo te ontwikkelen of tevreden zijn met een enigszins groter bewustzijn, hetgeen hem betere omstandigheden zou opleveren. Maar hij zou de prikkel missen om zich totaal te bevrijden zodat hij een staat van eenheid kan binnengaan. Het hele Verlossingsplan zou zoveel later vrucht gaan dragen als de mens niet zou vasthouden aan het aardse bestaan omdat hij nog geen zekerheid heeft. Het verbieden van deze kennis versnelt de ontwikkeling.

Als anderzijds het innerlijk gevoel en de overtuiging van de onsterfelijkheid komt als resultaat van het harde werken aan de persoonlijke ontwikkeling, zal het de wil om op aarde te leven niet verminderen. Integendeel, hij zal het leven op aarde dan in een andere betekenis verwelkomen, zelfs meer dan daarvoor, toen hij gewoonweg voortging uit onzekerheid. De vreugde van het leven op aarde in de wetenschap dat er een veel betere staat is, is een nevenproduct van spirituele ontwikkeling, van een hogere staat van bewustzijn. Wie er in geslaagd is door hard werken te komen tot een hoger bewustzijn, weet dat hij onsterfelijk is. Hij weet het omdat hij zichzelf in het zweet van zijn inspanningen van dwaling bevrijd heeft. Dan zal hij schoonheid in het aardse leven vinden, niet omdat hij denkt dat dit de enige vorm van leven is en hij eraan vast moet houden, maar juist omdat hij weet dat er meer is. Het ontbreken van deze hogere bewustzijnstoestand kan het leven op aarde moeilijk maken; je kijk op het leven is dan nogal somber omdat je nog steeds in de illusie van kwaad en zonde, dwaling en misvatting leeft. Maar hoe moeilijk je het ook vindt, als er geen buitengewoon sterke vernietigingsdrang bestaat, zul je aan dit leven vasthouden, en dat is goed en belangrijk. Zonder de organisch gegroeide, persoonlijke ontwikkeling, *de innerlijke zekerheid omtrent de onsterfelijkheid* (ik heb het niet over het geloof dat het wel of niet zo zou kunnen zijn), zou iemand niet aan het leven vasthouden, als het hem op een zilveren schaaltje' zou worden aangeboden, zoals jij het noemt. Ik zeg niet dat zo iemand noodzakelijkerwijs zelfmoord zou plegen, maar zijn strijd om in leven te blijven, zijn levensvreugde, al kwam die maar hoogstzelden naar buiten, zijn vermogen om er de schoonheid in te zien, zouden niet gewekt worden. Is dat een antwoord op je vraag?" *(Niet helemaal.)* "Laten we er de volgende keer op ingaan, als we een vraag- en antwoordzitting hebben. Vraag alsjeblieft de volgende keer om verduidelijking van alles wat je van mijn antwoord niet begrijpt.

Liefste vrienden, ik zal mij in mijn wereld terugtrekken en jullie weer achterlaten met goddelijke zegeningen, liefde en kracht, en alle hulp die we een ieder van jullie die op dit pad is kunnen geven. Moge jullie wil om jezelf werkelijk vrij te maken jullie de vreugde brengen waar jullie recht op hebben en die je deel kan zijn doordat je jezelf bevrijdt.

Wees gezegend geliefden, wees in vrede, wees in God"

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1960
Oorspronkelijk uitgegeven door Center fop the Living Force - Phoenicia (N.Y.)
onder de titel: 'Shame of the Higher Self'.
Vertaald door Anna Bol in 1980, herzien in 2001 door Marijcke Faas.
De lezing staat in iets verkorte vorm in padboek III: 'Liefde nader bekeken'.
© Stichting Gemeenschap het Pad. *Uitgave 2008*